

Jalkaväkirykmentti 9:n sotataival

Kesäkuussa 1941 annettiin käsky Kontiolahden varuskunnassa olevan 9.Prikaatin siirtymiseksi sodanajan kokoonpanoon. Tällöin varuskunnan joukoista muodostettiin Jalkaväkirykmentti 9, joka liitettiin Savo-Karjalan miehistä muodostettuun 7. Divisioonaan. Se tunnetaan myös Kalpa-divisioonan nimellä. Rykmenttiin liitettiin lisäksi lähinnä Ilomantsin miehistä koottu reserviläispataljoona.

Jalkaväkirykmentti 9 taisteli 7. Divisioonan kärkenä Tohmajärveltä Sortavalaan, eteni tiettömien korpien läpi Muurmannin radalle, ylitti ensimmäisenä Syvärin ja vastasi Ostan suunnalla puolustuksesta kevääseen 1944.

Hyökkäys Laatokan Karjalaan alkoi 10.7.1941 ja päättyi alueen valloitukseen elokuun puolivälin jälkeen. Laatokan Karjalan valtaus oli rykmentin tappioiden suhteen koko sota-ajan raskain vaihe, koska puolustukselle edullisten asemienmurtaminen vaati paljon voimia.

Laatokan Karjalan valtauksen jälkeen alkoi runsaat kaksi viikkoa kestänyt siirtymätaipale Aunuksen. Aunuksen Karjalan taisteluissa JR 9:n osuus divisioonan kärkirykmenttinä korostui entisestään. Kuukauden yhtämittaisten taistelujen jälkeen väsyneenä, heikosti huollettuna ja rivit harvenneena rykmentti 6.9.1941 ylitti Syvärin lähellä Äänisen rantaa ja eteni linjalla Osta-Levina, missä puolustusaseman vakauttamistaistelut kestivät vuoden 1941 loppuun asti. Tämän jälkeen seurasi kaksi ja puoli vuotta kestänyt asemasotavaihe, minkä aikana rintamalinjat pysyivät lähes muuttumattomina.

Kun venäläisten suurhyökkäys alkoi Kannaksella kesäkuussa 1944, suomalaiset joukot alkoivat vetäytyä myös Aunukselta varsin nopeasti. Viivytyksitaisteluja käyden joukot

vetäytyivät heinäkuun alkuun mennessä vanhan rajan taakse Loimolan alueelle, jossa ryhmitettiin puolustukseen. Rintamalinja pysähtyi jokseenkin samalle linjalle kuin talvisodassa. Näistä asemista JR 9 Moskovan välirauhan tultua 19.9.1944 aloitti marssin lähtöalueelle Tohmajärvelle.

Jalkaväkirykmentti 9 oli yksi harvoista puolustusvoimien rykmenteistä, jotka eivät olleet jatkosodan aikana levossa päiväkään. Rykmentin sotataival, noin 2400 kilometriä, kuljettiin pääasiassa marssimalla. Lisäksi rykmentti oli rintamavastuussa koko sodan ajan eli runsaat kolme vuotta. Rykmentti menetti jatkosodassa kaatuneina ja kadonneina runsaat 1000 miestä.

Rykmentin muistomerkki pystytettiin Kontiolahden varuskuntaan vuonna 1988. Kolmesta graniittipaadesta ja reliefistä koostuvan muistomerkin on suunnitellut kuvanveistäjä Erkki Eronen.

Koottu pääosin Matti Turusen kirjoittamasta Pohjois-Karjalan Prikaatin 10 v historiakirjasta.

Jorma Mikkonen